

**STIPRAIS ŪDENS. Oforta Ģildei - 5
Nele Zirņīte. ORIGIN
Dzidra Ezergaile. SAULES DZIESMA**

LOLITA ZIKMANE (LATVIJA / LATVIA)

PIEKRASTE OKTOBRĪ / COASTLINE IN OCTOBER

oforts / etching, 13,5 x 13, 2000

STIPRAIS ŪDENS

Oforta Ģildei - 5

Oforts jeb asējums ir grafikas tehnika ar senu un bagātu vēsturi, kas sniedzas līdz 16. gadsimtam, bet mūsdienās turpina pastāvēt pateicoties māksliniekiem, kuri entuziastiski un spītīgi turpina kopt šo lauciņu. Tā ir prasīga tehnika, kas paredz tās izmantotājiem būt gan pacietīgiem, precīziem un neatlaidīgiem, gan tehniski virtuoziem, lai sasniegtu vēlamu rezultātu. Mūsdienās, kad laiks skrien ātrāk par vēju, bet ikdienas dzīves prasības neļauj atslābt nebeidzamā sacensībā ar laika plūdumu, mākslinieks kaut uz neilgu brīdi aptur samsāras ratu, koncentrējot visu uzmanību konkrētā brīža radošajā izaicinājumā.

"Ļoti svarīgi ir saglabāt tradicionālo tehniku klātbūtni, kas ar laiku kļūst vēl unikālāka un vērtīgāka. Tiražēšanas iespējai bija ļoti nozīmīga loma grafikas pirmsākuma posmā, taču tas nebūt nav primārais šodien. Šāda ir iespiedgrafikas specifika. Galvenais ir oriģināls, savdabīgs un neatkārtojams šarms. Šo rezultātu nevar panākt mākslīgi, neizmantojot profesionālo prasmi un pieredzi. Katram oforta māksliniekam ir sava pieredze ar „stipro ūdeni” (Aqua forte tulkojumā no itāļu valodas nozīmē „stiprais ūdens”) – slāpekļskābi ar formulu HNO₃.»

Nele Zirnīte, māksliniece, „Oforta Ģildes” meistare

Atskatoties oforta vēsturē, par tehnikas dzimteni uzskata Vācija pilsētu Augstburgu, kur Daniels Hopfers (*Hopfer*, ~1470-1536) to izmantoja, lai rotātu metāla bruņas. Nedaudz vēlāk, pateicoties franču māksliniekam Žakam Kallo (*Callot*, 1592–1635) sākās oforta tehnikas uzvaras gājiens vizuālajā mākslā, kas vainagojās slavenajos Albrehta Dīrera, Rembranta van Reina un Francisko de Goijas darbos. Oforts ir ne tikai viena tehnika, bet ar šo terminu mēdz apzīmēt arī veselu dobspiedes tehniku grupu, kurā ietilpst akvatinta, mecotinta, sausā adata, mīkstā laka, punktīrs. Katru no

paņēmienu var izmantot atsevišķi, tomēr viena darba ietvaros tiek izmantotas pat vairākas metodes, lai sasniegtu mākslinieka iecerēto rezultātu. Laikam ejot, oforta tehnikas vēsturiskie paņēmieni tiek attīstīti un pilnveidoti, jo daudzi mākslinieki, eksperimentējot un strādājot ofortā, papildina to ar saviem atklājumiem. Mūsdienās vēsturisko oforta tehniku izmantojums joprojām ir svarīgs, lai gan ir daudzi jauninājumi, piemēram, fotogravūra, kas ieņem nozīmīgu lomu mūsdienu grafikā, un metodes, kas kodināšanas procesā aizstāj indīgo skābju lietošanu ar citām nekaitīgākām metodēm.

Plašās iespējas eksperimentēt un atrast savu ceļu oforta iespēju jūrā reiz ir komentējis arī Pablo Pikaso: "(..) Strādāt gravūras tehnikā kļūst arvien interesantāk, ja tajā pamatīgi iedziļinās. Ir tūkstoš veidu kā dažādot gravūru, piemēram, ne vienmēr nepieciešams plāksni iegremdēt skābē, skābi var uzklāt ar otu tajās vietās, kur tas ir nepieciešams, un precīzi dozēt kodināšanu.”

Mākslinieces Neles Zirnītes 2010. gadā dibinātā biedrība "Oforta ģilde" ar mērķi saglabāt dzīvu klasisko oforta tradīciju un popularizēt šo grafikas tehniku plašākā sabiedrībā šogad atzīmē savas pastāvēšanas piecu gadu jubileju. No malas skatoties, varētu šķīst - kas gan tur liels? Tomēr piecu gadu laikā ir paveikts diezgan daudz! Nele Zirnīte "Oforta ģildes" ietvaros ir realizējusi vairākus projektus un radošās darbnīcas dažāda vecuma interesentiem Rīgā, Jūrmalā un pat ASV. Īpaši izceļama ir plašā starptautiskā izstāde *Titānika 100 gadu atcerei*, kas norisinājās Rīgas mākslas telpā un galerijā "Rīgas Tālers" 2012. gadā.

Šogad jau piekto reizi tiek īstenots Neles Zirnītes izlolotais projekts un organizēta vērienīga starptautiska grafikas izstāde *Stiprais ūdens*, kurā piedalās ne tikai

„Oforta Ģildes” biedri, bet arī mākslinieki no citām pasaulesvalstīm.

Visplašāk - ar 16 autoru darbiem - izstādē ir pārstāvēta Šveice, ar ko izveidojusies nozīmīga sadarbība jau iepriekšējos gados, kad 2013. gadā izstāde *Stiprais ūdens* - 3 ceļoja no Latvijas uz Bāzeli (Šveice). Līdzās šveiciešu mākslinieku darbiem izstādē piedalās arī mākslinieki no ASV, Brazīlijas, Čehijas, Indijas, Japānas, Krievijas, Nīderlandes, Lietuvas, Polijas, Spānijas un Ukrainas.

Latviju pārstāv „Oforta Ģildes” biedri - gan cienījama gada gājuma mākslinieki, kas pieskaitāmi pie klasiķiem, un kuru bagātīgais radošais sniegums Latvijas skatītājiem komentārus neprasa, gan vidējās paaudzes mākslinieki, kuri ir sevi pierādījuši oforta tehnikā jau kā izcilus meistaros, gan jaunāki autori, kuru vārdi salīdzinoši nesen sāka iemirdzēties pie grafikas zvaigžņotajām debesīm. „Oforta Ģildei” ir ļoti svarīgi saglabāt saikni starp dažādu paaudžu māksliniekiem, tādējādi iedvesmojot vienam otru un atbalstot grūtros brīžos.

Līdzās šai izstādei *Stiprais ūdens. Oforta Ģildei* - 5 skatītājiem tiek piedāvātas vēl divas saistītās izstādes – „Oforta Ģildes” ģidmeistares Neles Zirņītes personālizstāde *Origin* - veltījums visiem sava laika ofortistiem - un Dzidras Ezerģailes (1926 - 2013) darbu izstāde *Saules dziesma*, kas veltīta autores ilgajam radošajam mūžam, kurā māksliniece no 2010. līdz pat aiziešanai aizsaulē 2013. gadā bija „Oforta Ģildes” goda locekle un piedalījās visās izstādēs.

Visas trīs izstādes, kas saistītas ar „Oforta Ģildi”, vieno autoru aizrautība un mīlestība pret oforta tehnikām un to izmantošanu savu darbu radīšanā. Katrs no autoriem ir ar savu individuālo rokrakstu, telpas un laika izjūtu, tādēļ ikviens ir unikāls, jo nes līdzīgu savu stiprā ūdens stāstu. Tas būtībā ir nebeidzams process, kas ietver sevī ne tikai neatlaidīgu un spītīgu vēlmi strādāt konkrētā tehnikā, bet arī nebeidzami plašu tēmu interpretāciju loku.

Izstādes kuratore, mākslas zinātniece Eva Rotčenkova

STRONG WATER

Etching Art Guild – 5

Etching is a technique of graphic art having a long-standing and rich history which goes back to the 16th century, but at present it continues to exist thanks to the artists who full of enthusiasm and obstinacy still continue working in this field. This is a demanding technique insisting that in order to achieve the desired result its users should be patient, precise and persevering, and technically masterful as well. Today, when time flies faster than wind but the needs of everyday life do not allow stopping in the endless competition with the flow of time, the artist stops the samsara wheel for a short while focusing the whole attention on the challenge of the specific creative moment.

“It is very important to preserve the presence of traditional techniques, which in the long run becomes far more unique and valuable. The opportunity to print had a significant role in the initial period of graphic art, but it is not a primary thing today any longer. Such is the specificity of prints. The main thing is an original, peculiar and unique charm. Such result is not achievable artificially, without using the professional skills and experience. Every etcher has one's own experience of using the “strong water” – a nitric acid with a formula HNO_3 .”

Nele Zirnīte, artist, master of “Etching Art Guild”

Looking back on the history of etching, this technique is considered to have risen in Augsburg, Germany, where Daniel Hopfer (~1470-1536) used it to decorate metal amour, but a little bit later, thanks to the French artist Jacques Callot (1592-1635), the triumph of etching technique began in visual art, materializing in the famous works by Albrecht Durer, Rembrandt van Rijn, and Francisco de Goya. Etching does not refer to a single technique only; the term is applied to denote the whole group of deep-print techniques – aquatint, mezzotint, dry

needle, soft varnish, stipple. Each technique can be used separately, however in order to achieve the desired outcome even several methods can be applied within the frame of one work. With time, the historical methods of etching technique are being developed and improved, since by experimenting and working in etching many artists add to them their own discoveries. At present, the employing of historical etching techniques is still important, though there are a lot of innovations too, for instance, photogravure which occupies a significant place in contemporary graphic art, and also methods that replace the use of toxic acids with other harmless materials in the process of engraving.

Ample opportunities for experimenting and finding one's own way in the vast sea of possibilities offered by etching have been commented by Pablo Picasso too: *“(.) It gets still more interesting to work in engraving technique if you properly penetrate into it. There are thousands of ways how to diversify engraving, for instance, it is not necessary to immerse the plate into the acid every time, the acid may be applied by a brush to those places where it is needed, and measure etching precisely.”*

The society “Etching Art Guild”, founded by Nele Zirnīte in 2010 in order to keep the classical etching tradition alive and popularize this graphic technique among wider public, marks the 5th anniversary this year. Taking a glance from aside, it might seem - is it so much? However, during these five years quite a lot has been done! Within the frame of “Etching Art Guild” Nele Zirnīte has implemented several projects and organized creative workshops for people of different age in Riga, Jūrmala and even in the USA. The international exhibition *The 100th Anniversary of the Titanic* has to be especially singled out. It was held in Riga Art Space and in the Gallery “Rīgas tālers” in 2012.

This year, for the fifth time already, the project conceived by Nele Zirnīte is being implemented and a large international exhibition of graphic art *The Strong Water* is organized with not only the members of "Etching Art Guild" but also with artists from other parts of the world participating in it.

Switzerland is represented at this exhibition most widely – works by 16 authors are put on display. A close cooperation with Switzerland has been already established in previous years when in 2013 the exhibition *The Strong Water* travelled from Latvia to Basel (Switzerland). Along with works by Swiss artists, works by artists from the USA, Brazil, the Czech Republic, India, Japan, Russia, the Netherlands, Lithuania, Poland, Spain, Ukraine, are also displayed.

Latvia is represented by works of the members of "Etching Art Guild" – both artists of senior age who already count as classics and whose rich creative contribution does not require comments for Latvian viewers, and artists of middle generation who have proved themselves to be already excellent masters of etching technique, and also younger artists whose names have been appearing at the starry sky of graphic art quite recently. "Etching Art Guild" considers it essential to maintain close contacts between artists of different generations who, thus, can inspire and support one another at the right moment.

In addition to the exhibition *The Strong Water. Etching Art Guild – 5*, viewers are offered two more exhibitions – the solo exhibition *Origin* by Nele Zirnīte, guild master of "Etching Art Guild", displaying a dedication to all etchers of her time, and also the exhibition *The Song of the Sun* displaying works by Dzidra Ezergaile (1926-2013) and dedicated to the long creative life of the author. From

2010 and until her death in 2013, Ezergaile was the honorary member of "Etching Art Guild" and has participated in all exhibitions.

Common to all three exhibitions relating to "Etching Art Guild" is authors' enthusiasm and affection to etching techniques and their application at creating their works. Every author has his own style, his own sense of space and time, and therefore everyone is unique because each tells one's own story of the strong water. Actually, this is an endless process involving not only a strong and persistent desire to work with this specific technique, but also an infinite circle of themes for interpretation.

Exhibition curator, art critic Eva Rotčenkova

JEGORS ROSTOVŠ (KRIEVIJA / RUSSIA, LATVIJA / LATVIA)

MATTI MILIUSA PIEMIŅAI / IN MEMORY OF MATTI MILIUS
oforts / etching, 40 x 32, 2015

RAKESH BANI (INDIJA / INDIA)

PAGĀTNES ATSAUCES / PAST RECALLS
oforts, akvatinta / etching, aquatint, 50 x 65, 2008

INESE TROSKA (LATVIJA / LATVIA, ŠVEICE / SWITZERLAND)

NEGAISS / THUNDERSTORM
akvatinta / aquatint, 16 x 19,5, 2015

BAIBA DAMBERGA (LATVIJA / LATVIA)

ANIMA

oforts, dobspiedums / etching, intaglio, 27 x 36, 2013

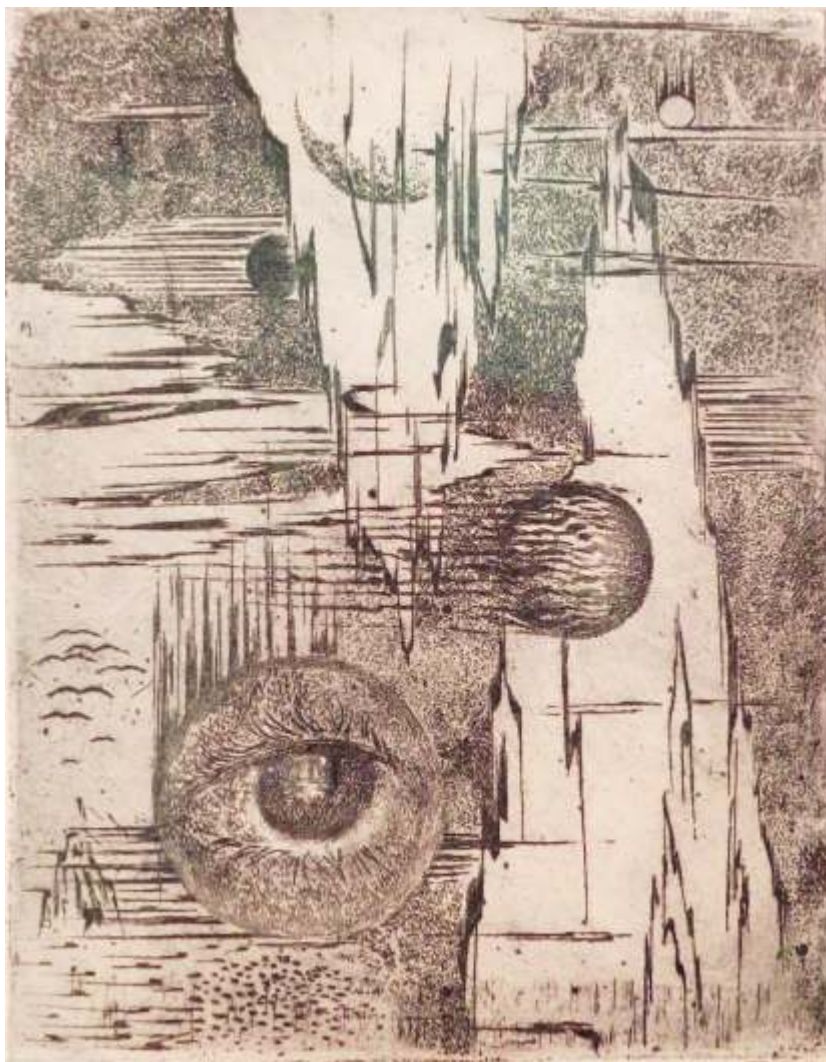
SIGNE ŠTRAUSS (LATVIJA / LATVIA)

KARLA

aukstā adata, dobspiedums / cold needle, intaglio, 45 x 60, 2015

ANNA ZANDBERGA - ŠENKE (LATVIJA / LATVIA)

SAPNIS / DREAM

oforts / etching, 26,5 x 20,5, 2013

FRANZISKA SCHIRATZKI (ŠVEICE / SWITZERLAND)

ZEM ŪDENS / UNDER WATER
oforts / etching, Ø - 45, 2013

REDA UOGINTIENĖ (LIETUVA / LITHUANIA)

NO CIKLA "VĪRIEŠU SPĒLES" / FROM SERIES "MEN'S GAMES"

oforts / etching, 32 x 24,5, 2011

CLAUDIA FELLMER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

XX JAKARI / XX YAKARI

kologrāfija / colography, 28 x 20, 2013

HELMUT SENNHAUSER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

ÜDENS / WATER

akvatinta, otas kodinājums / aquatint, brush-etching, 27 x 29, 2013

INA VORONCOVA (LATVIJA / LATVIA)

MŪZIKAS SKAŅAS / SOUNDS OF MUSIC
akvatinta, oforts / aquatint, etching, 20 x 30, 2013

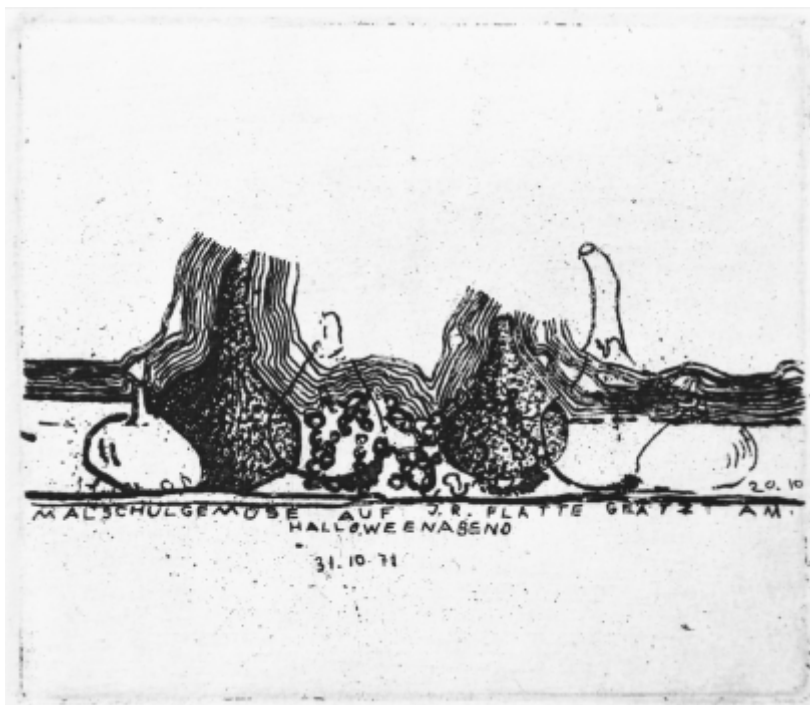
DANIEL SCHEIDEGGER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

AIZMIRST / TO FORGET

akvatinta / aquatint, 19,5 x 7, 2013

DADI WIRZ (ŠVEICE / SWITZERLAND)

MĀKSLAS SKOLAS DĀRŽENI, KAS PLATĒ IEGRAVĒTI HELOVĪNA VAKARĀ
ART SCHOOL VEGETABLES ETCHED ON PLATE IN HALLOWEEN NIGHT
oforts / etching, 11 x 9,5, 1971

STEFAN WERTHMÜLLER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

CEĻĀ / ON THE WAY

oforts / etching, 25,5 x 18, 2011

PAULO ROBERTO LISBOA (BRAZĪLIJA / BRAZIL)

MAZLIET ZAĻĀS KRĀSAS AINAVAI / BIT OF GREEN TO COLOR THE LANDSCAPE
dobspiede (oforts, mīkstā laka) / intaglio (etching, soft ground), 34 x 45,5, 2011

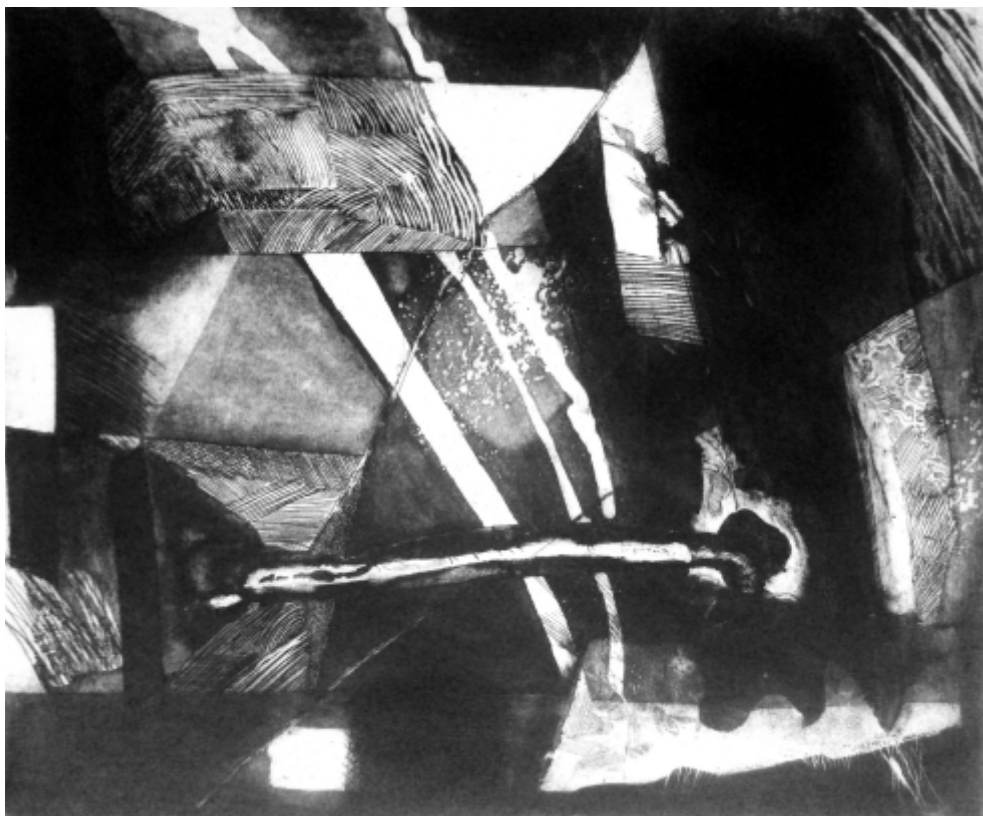
JEKATERINA GRJAZEVA (LATVIJA / LATVIA)

LAIKA PLŪSMA I / TIME FLOW I

oforts, akvatinta / etching, aquatint, 21 x 36,5, 2015

ARTŪRS ŅIKITINS (LATVIJA / LATVIA)

SIMBIOZE / SYMBIOSIS

oforts, akvatinta / etching, aquatint, 59,4 x 49, 1995

ASTRID AMADEO SCHMID (ŠVEICE / SWITZERLAND)

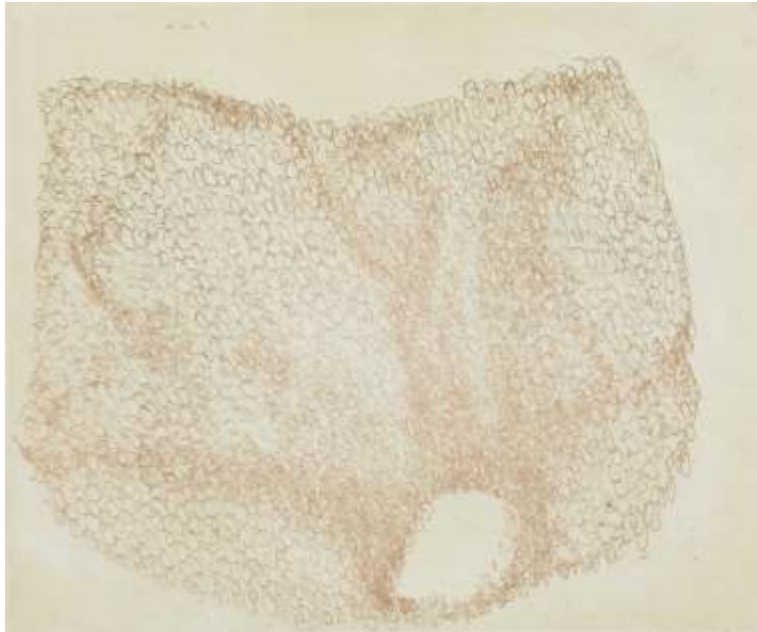
ŪDENS TELPA / WATER SPACE
foto polimērs / photo polymer, 26,5 x 18,5

MARIANNE VOGLER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

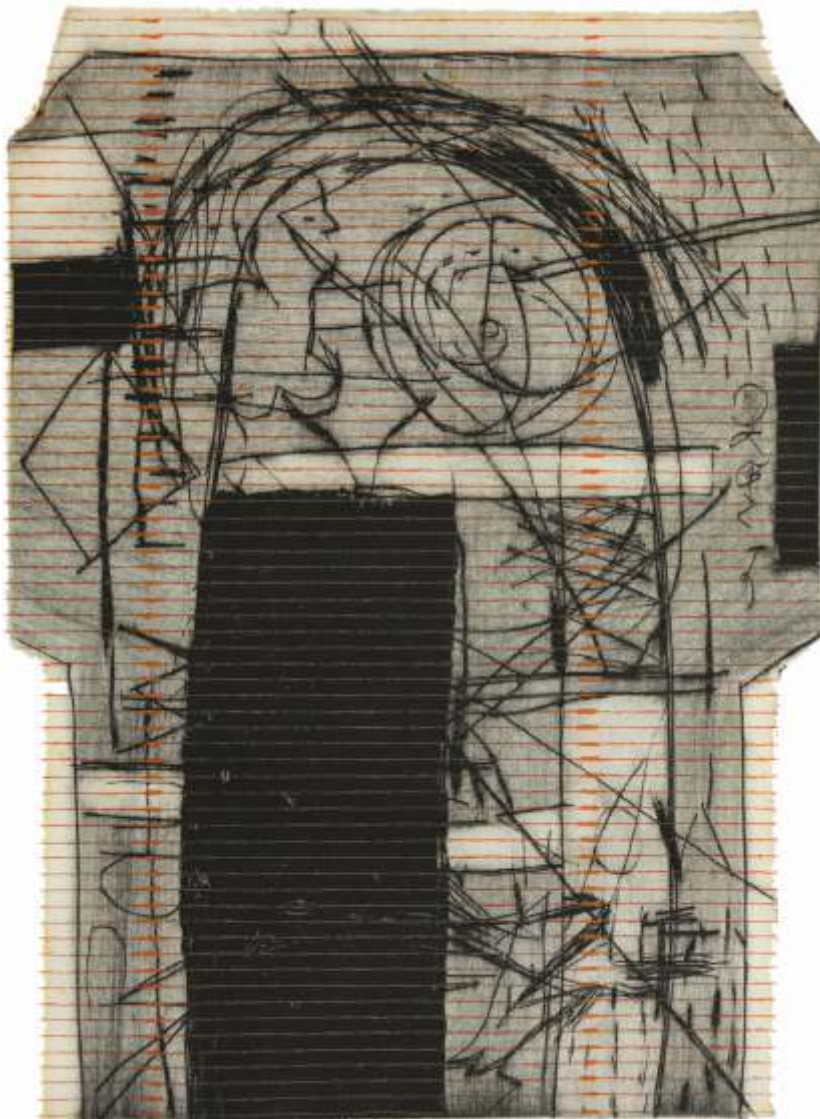
JA JŪRA BŪTU KLINTS / IF SEA WAS A ROCK
oforts, jaukta tehnika / etching, mixed media, 19 x 28, 2012

DANIELA ERNI (ŠVEICE / SWITZERLAND)

XXX
oforts / etching, 10 x 12, 2008

JOSÉE WUYTS & FRANS DE GROOT (NĪDERLANDE / NETHERLANDS)

DURVIS / DOOR

sausā adata, oforts / dry point, etching, 45 x 31, 2011

HELGA HALBRITTER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

MĪMIKRĪJA / MIMESIS
oforts / etching, 41,5 x 29,5, 2012

AJK PIERCC & TEE KHO (POLIJA / POLAND, UKRAINA / UKRAINE)

STRAUMES. APDZĪVOTS PILIENS, 25.09.10 / CURRENTS. INHABITED DROP, 25.09.10
oforts / etching, 15 x 39, 2010

PIERA FRANCES (SPĀNIJA / SPAIN)

L'ALTUB. LA RIVADA

oforts / etching, 50 x 32, 2010

PAVEL HLAVATY (ČEHIJA / CZECH REPUBLIC)

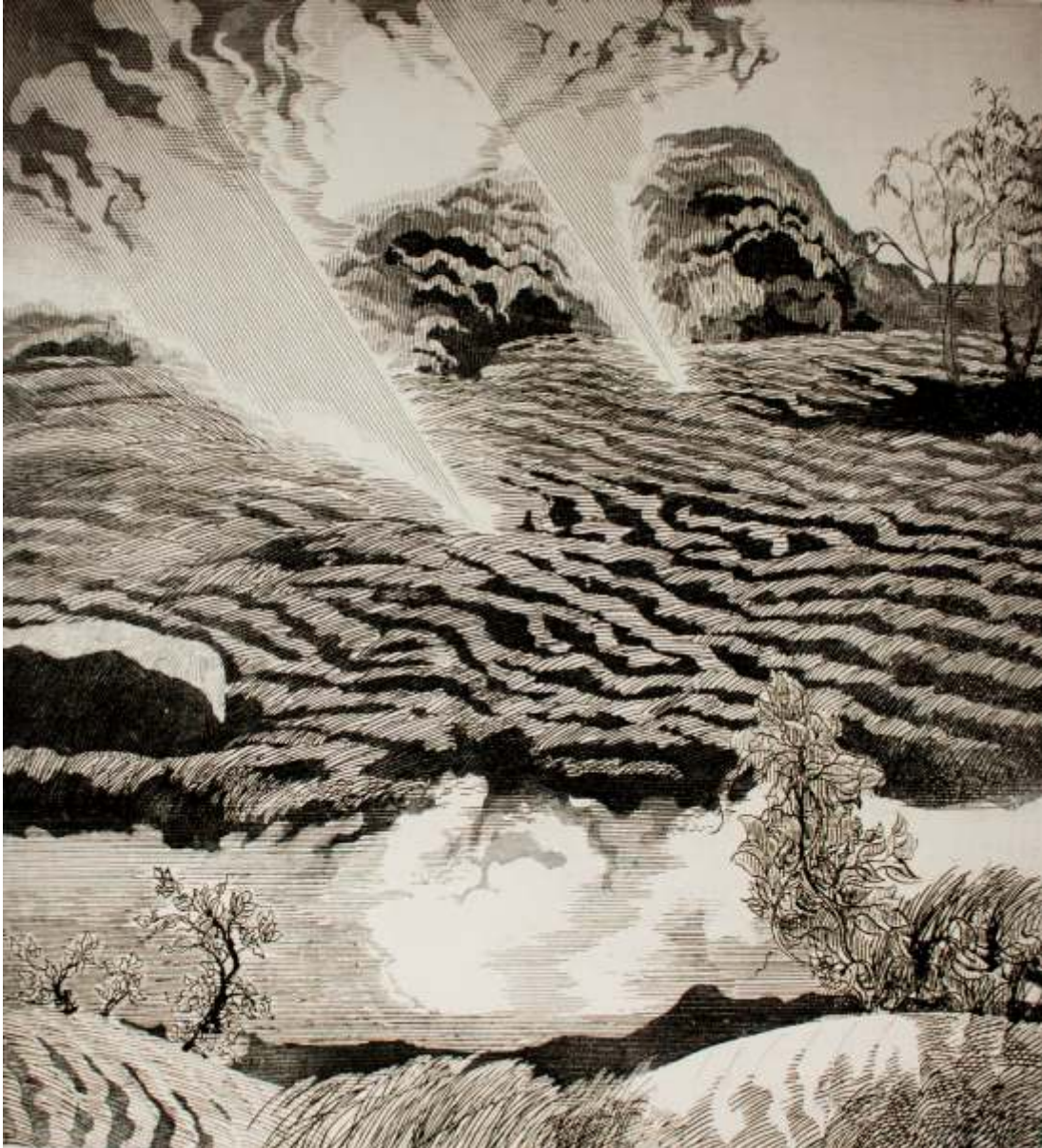
HIERONĪMA BOSHA SUMINĀŠANA. MUĻĶU KUĢIS / HOMAGE OF HIERONIMUS BOSCH. SHIP OF FOOLS
oforts, akvatinta / etching, aquatint, 39 x 26, 2010

POLINA BALYUTA (KRIEVIJA / RUSSIA)

III LAPA NO SĒRIJAS "NEREDZAMĀS PILSĒTAS" / PAGE III FROM SERIES "INVISIBLE CITIES"
oforts / etching, 42 x 29, 2012

VALENTĪNS OZOLIŅŠ (LATVIJA / LATVIA)

APARĀ ZEME / PLOWED LAND
oforts / etching, 55,8 x 50, 1985

SENSO (ŠVEICE / SWITZERLAND)

ENĀELIS / ANGEL

oforts / etching, 10,5 x 14, 2013

MARITA GRASE - MAIZĪTE (LATVIJA / LATVIA)

CEĻOTĀJA / TRAVELER

oforts / etching, 49,5 x 31,5, 2015

JEAN-ROBERT SCHAFFTER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

LOGS I / WINDOW I

akvatinta / aquatint, 66 x 49,3, 2013

MATHIAS GENTINETTA (ŠVEICE / SWITZERLAND)

ZIEMAS SKATLOGS. VILKS / WINTER SHOWCASE. WOLF
fotogrāvīra / photogravure, Ø - 37,5, 2012

YURIKO MIYOSHI (JAPĀNA / JAPAN, NĪDERLANDE / NETHERLANDS)

LAND HOOGEZAND – SAPPEMEER – EEN VERNAPERING
oforts, akvatinta / etching, aquatint, 20 x 40, 2007

LYNN CATANIA VOEFFRAY (ŠVEICE / SWITZERLAND)

PAVASARA PIEZĪMES I / NOTES OF SPRING I

akvatinta, otas kodinājums / aquatint, brush etching, 76 x 56, 2010

AD STIJNMAN (NĪDERLANDE / NETHERLANDS)

NAGASAKI KI 3A

oforts / etching, 50 x 32,5, 2009

VARIS KRAUKLIS (LATVIJA / LATVIA)

KLUSĒTĀJS / A SILENT MAN
oforts / etching, 25 x 40, 2015

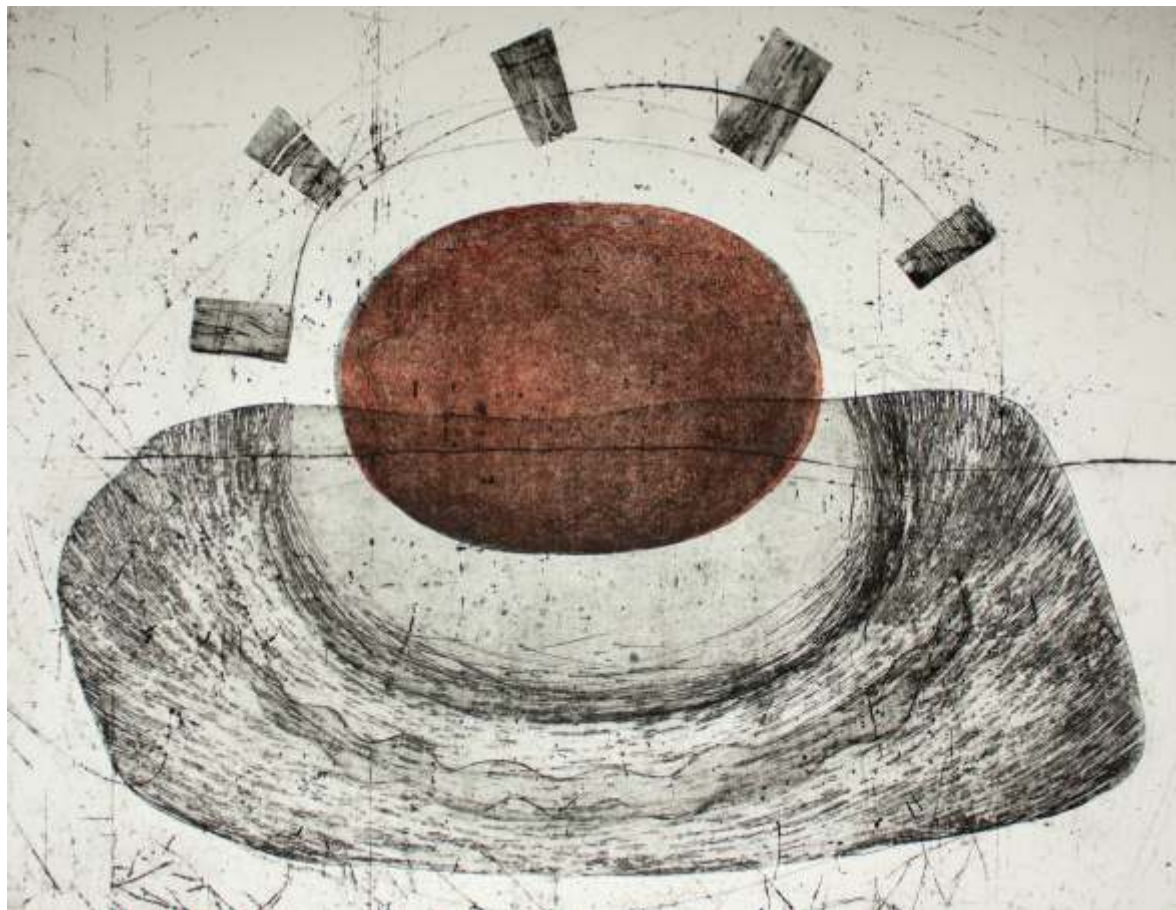
NICOLE MANUEL BAECHLER (ŠVEICE / SWITZERLAND)

ZIEMAS DĪĶIS I / WINTER POND I

oforts, akvatinta / etching, aquatint, 22,5 x 22,5, 2013

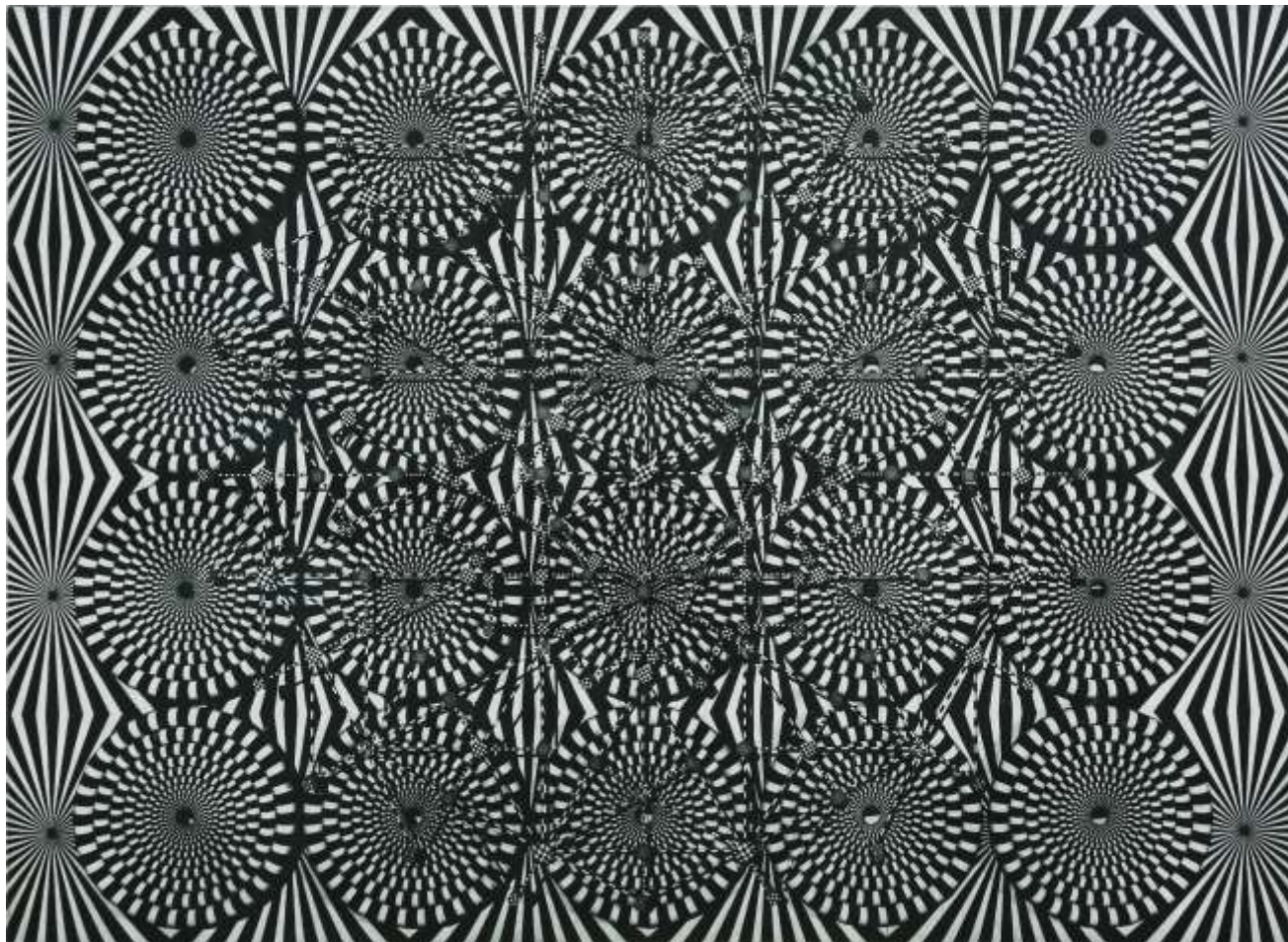
IEVA DEKSNE (LATVIJA / LATVIA, AUSTRĀLIJA / AUSTRALIA)

ROUND & ABOUT

oforts, akvatinta / etching, aquatint, 63 x 49, 2009

GARY DAY (ASV / USA)

CIETOKSNIS / FORTRESS

vara fotogrāvīra / copper photogravure, 38 x 28, 2011

MARINA TĒRAUDS (ASV / USA)

GAISA UN ŪDENS APVIENĪBA / THE UNION OF AIR AND WATER

oforts / etching, 40 x 50, 2010

SABINA STUCKY (ŠVEICE / SWITZERLAND)

MADŽORES EZERS / LAGO MAGGIORE
foto polimērs / photo polymer, 19 x 13,5, 2011

KRASSIMIRA DRENSKA (ŠVEICE / SWITZERLAND)

KUSTĪBA II / MOVEMENT II
oforts / etching, 39 x 43, 2013

ALEX ETS (LATVIJA / LATVIA)

LIELĀS CERĪBAS II / GREAT EXPECTATIONS II

dobspiedums / intaglio, 27 x 46, 2015

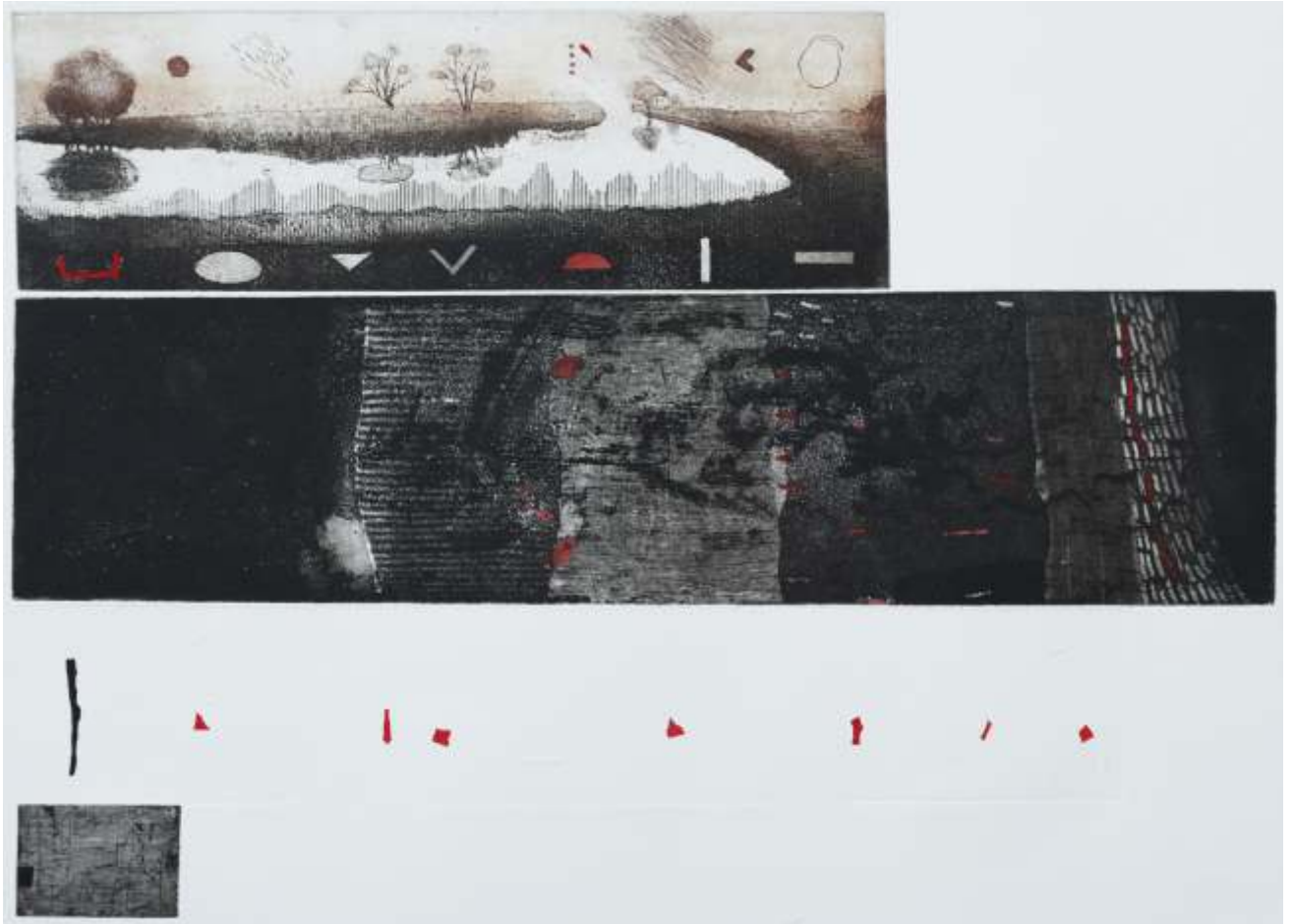
LIDA DUBAUSKIENĖ (LIETUVA / LITHUANIA)

ISTABA I / THE ROOM I

oforts, sausā adata, akvatinta, mecotinta / etching, dry point, aquatint, mezzotint, 20 x 20, 2007

IRENA DAUKŠAITĖ – GUOBIENĖ (LIETUVA / LITHUANIA)

SVELME / HEAT

oforts / etching, 40 x 57, 2010

BAIBA KALNA (LATVIJA / LATVIA)

TURPINĀJUMS / CONTINUATION
oforts / etching, 7,5 x 8, 2002

MAXINE RELTON (LIELBRITĀNIJA / UNITED KINGDOM)

NOĀRDĪTĀS SPROGAS II / RIP CURL II

ksilogrāfija, karborunds / woodcut, carborundum, 52 x 61, 2010

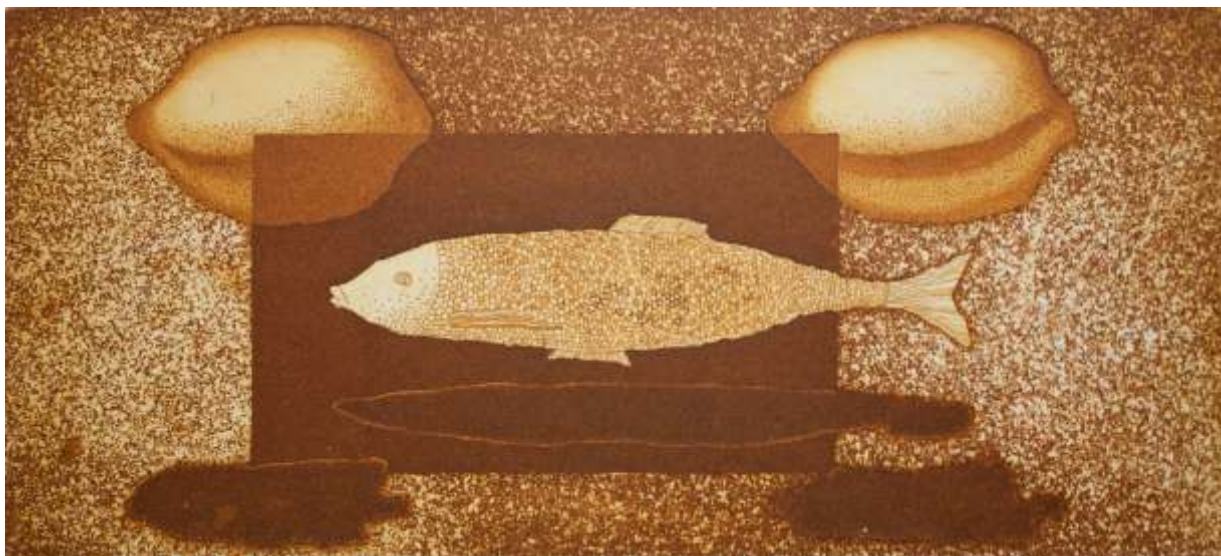
GUNĀRS KROLLIS (LATVIJA / LATVIA)

VĪRUSS I / VIRUS I

oforts / etching, 63 x 30, 2015

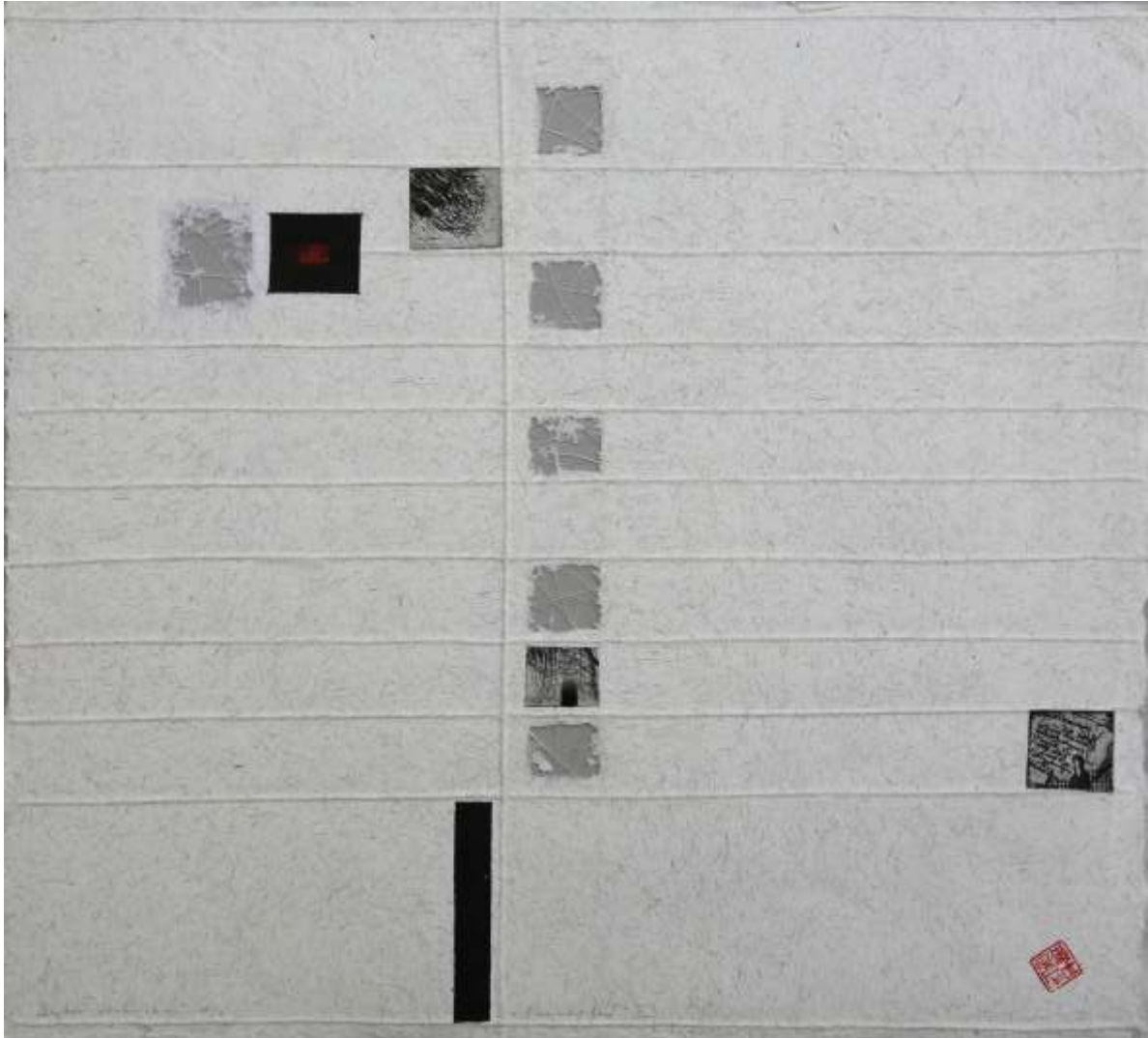
GABIJA PRIEDE (LATVIJA / LATVIA)

KLUSĀ DABA / STILL LIFE

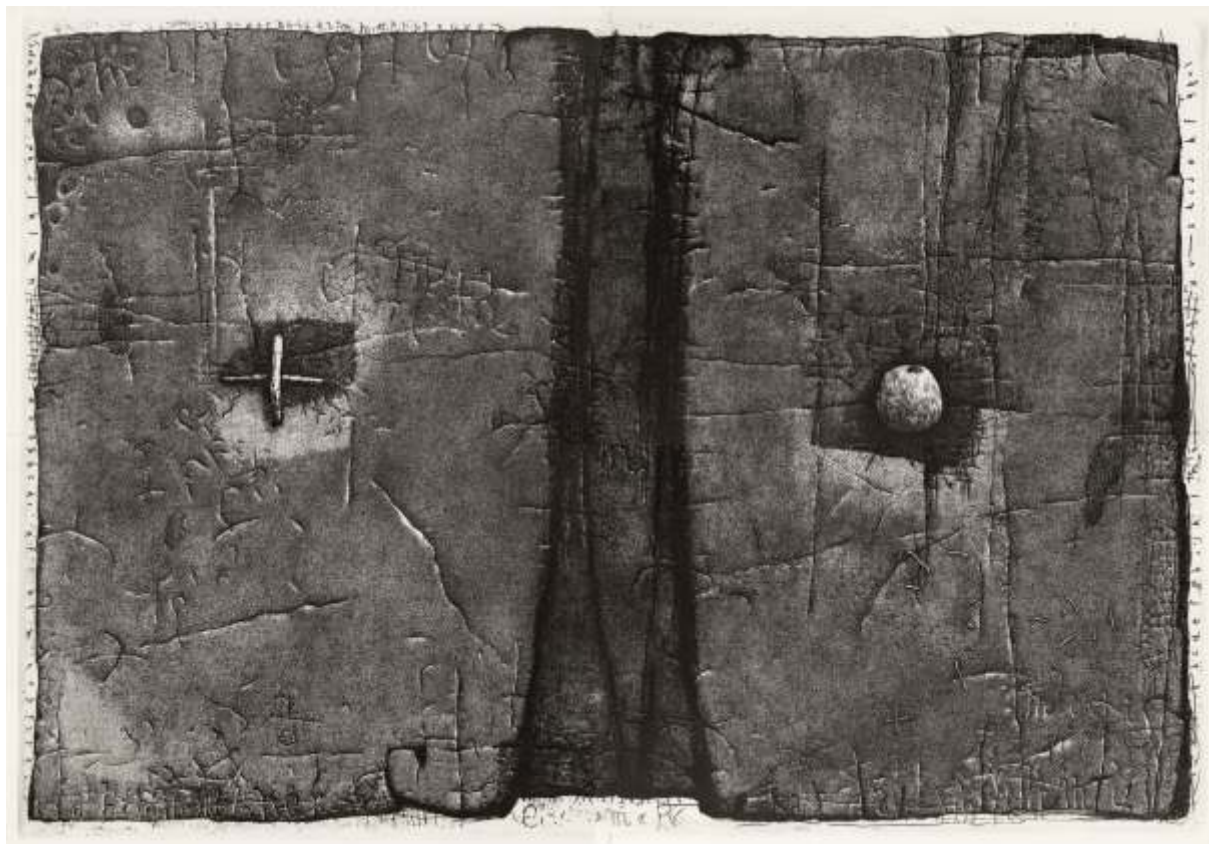
oforts, dobspiedums, akvatinta / etching, intaglio, aquatint, 29,5 x 13, 2014

ELVYRA KATALINA KRIAUČIŪNAITĖ (LIETUVA / LITHUANIA)

PARALĖLES II / PARALLELS II
jaukta tehnika / mixed media, 58,5 x 65, 2011

EGIDIJUS RUDINSKAS (LIETUVA / LITHUANIA)

NĀVE UN MĪLESTĪBA / DEATH AND LOVE

oforts / etching, 35 x 50

Nele Zirņīte. ORIGIN

Neles Zirņītes personālizstāde "Origin", kas tulkojumā no angļu valodas nozīmē "Pirmsākums", ir veltījums visiem biedrības "Oforta Ģilde" māksliniekiem, kuri līdzās Nelei, turpina kopt ofortu un piešķirt šai senajai tehnikai jaunu elpu, vienlaicīgi saglabājot tradīcijas.

Darbi, kas apskatāmi šajā izstādē, iezīmē jauna posma sākumu Neles Zirņītes radošajā dzīvē, ienesot vēl vairāk krāsainības, dzīvības un daudzslāņainības. Neles Zirņītes darbu ārkārtīgi augstais mākslinieciskais līmenis, kas panācis ilgos eksperimentu procesos ceļā pie vēlamā rezultāta, apbur un vada skatienu arvien dziļāk, nojauc robežu starp telpu un plakni, laiku un telpu.

Nele Zirņīte dzimusi 1959. gada 27. maijā Lietuvā. No 1978. līdz 1982. gadam studēja Viļņas Mākslas institūtā, bet 1982. gadā Nele pārcēlās uz dzīvi Latvijā, turpinot mācības Latvijas Mākslas akadēmijas Grafikas nodaļā līdz 1984. gadam. Nele Zirņīte ieguvusi grafikas specialitātes, mākslinieces grafiķes un pedagoģes kvalifikāciju. 1988. gadā māksliniece iestājās Latvijas Mākslinieku savienībā. 2000. gadā Nele Zirņīte ieguva maģistra grādu mākslās. Bijusi Latvijas Mākslinieku savienības valdes locekle (1999-2005, 2008-2013). Grafiķe iesaistījās un darbojās Latvijas mākslā, gan ar aktīvu izstāžu darbību, gan LMS sabiedriskajā organizācijā „Grafikas kamera”, kā arī ir LMS oforta darbnīcas vadītāja.

Paralēli radošajam darbam Nele Zirņīte veic pedagoģisko darbību, no 1995. līdz 2003. gadam strādājot par pasniedzēju Latvijas Mākslas akadēmijā un kopš 1995. gada - Latvijas Kristīgajā akadēmijā. Māksliniece īsteno starptautiskus projektus ("Grafikas seja", "Plaknes pārvarēšana", "Stiprais ūdens", "Grafikas iespēju jūra"), kuru mērķis ir piesaistīt un ieinteresēt, izglītojot plašu sabiedrības auditoriju grafikas tehniku jomā.

Eva Rotčenkova, mākslas zinātniece

Radošais darbs parasti sakās ar ideju. Neskatoties uz to, ka turpinu eksperimentēt ar dažādām grafikas tehniskām iespējām, meklējot jaunus izteiksmes līdzekļus, no visa grafikas tehniku daudzveidības klāsta man vistuvākais ir oforts. Lai gan tā ir viena no sarežģītākajām un darbietilpīgākajām grafikas tehnikām, tā pievelk ar savu īpašu estētisku skanējumu un šarmu. Kā labs, ilgi noturēts vīns oforts ar laiku tikai iegūst, un uz mūsdienu racionālās pieejas fona kļūst arvien baudamāks.

2010. gadā Rīgā tika nodibināta oforta mākslinieku biedrība "Oforta Ģilde". Tehnika vieno šos mākslniekus un vienlaicīgi

parāda, cik dažādi var būt autori - katrs ar savu neatkārtojamo rokrakstu.

Lai uzsāktu darbu materialā, nepieciešams laiks idejas izstrādei. Plate tiek mehāniski sagatavota, tam seko tehniski ķīmiskais process, no kura atkarīgs gala rezultāts veidojot klišeju- plātņi. Plātne kalpo estampa sagatavošanai uz papīra. Viss process, kā arī drukas process ir roku darbs. Tas ir radošs, pilns ar nejausības mirkliem un pārsteigumiem. Bieži vien sanāk ne tā, kā bija iecerēts, taču, ja sanāk savadāk, tas nenozīmē sliktāk. Darbs ar krāsu drukāšanas procesā arī ienes savas vēsmas un vienmēr ir kā aizraujošs eksperiments.

Monotīpijas izmantošana uz dobspiedes tehnikā izveidotas klišejas palīdz radīt daudzdimensionālas vides klātbūtnes efektu. Katrs novilkums ir neatkārtojams. Daudz eksperimentējot ar fotogravīras principa tehnikām, izkristalizējās autortehnika ar nosaukumu *Neig*. Dažādu grafikas veidu apvienošana, profesionālā pārliecība ar pieļaujamo nejausības momentu dod iespēju cirkulēt un "ieplūst jaunām asinīm" darbos, kas prasās pēc radošā turpinājuma.

Uzticība oforta tehnikai, kas paver iespēju "iziet cauri" neskaitāmām plaknēm, ko pieprasa smags, bet aizraujošs darba process, norūda mērķtiecīgā tieksmē pēc harmonijas un saskaņotības gan sevī, gan ap sevi. Ar gadiem „pārvarēto” plakņu skaits manā dzīvē pieaug, tās krājas pagātnes paspārnē. Aiz manis ir cinka plašu un platīšu laukums, kas kā aizsargājošs metāla vairogs ar iekodinātām laika zīmēm glabā sava mirkļa patiesību. Oforts ar saviem noteikumiem, likumiem un kaprīzēm kā meklējumu ceļš sevis izzināšanā sākas ar idejas vizualizēšanu un turpinās, šķērsojot plaknes robežas. Šis ir mākslas veids, kur neredzamais ilgi domā, pirms nāk atklātībā. Gribētos teikt, ka dzīvoju plaknē, mēģinot pārliecināt sevi un citus, ka tā tomēr nav plakne...

Nele Zirņīte, māksliniece, "Oforta Ģildes" ģildmeistare

Nele Zirnīte. ORIGIN

Nele Zirnīte's solo exhibition "Origin" is her dedication to all artists – members of the society "Oforta ģilde" [Etching Art Guild] – who like Nele continue to develop etching art and try to blow a new breath into this ancient technique, simultaneously keeping the traditions alive.

Works displayed at this exhibition mark the beginning of a new period in Nele Zirnīte's creative life, introducing greater colorfulness, vitality and multiformity. The extremely high artistic level of Nele Zirnīte's works, achieved during the long processes of experimenting in order to obtain the desired result, fascinates and invites a viewer to have a deeper insight in them, and erases the boundaries between dimensionality and plane, time and space.

Nele Zirnīte was born in Lithuania in May 27, 1959. From 1978 to 1982 she studied at Vilnius Art Institute, but in 1982 Nele moved to Latvia and until 1984 continued her studies at the Department of Graphic Art in the Art Academy of Latvia. Nele has obtained the qualification of a graphic artist and teacher in the speciality of graphic art. In 1988, the artist joined the Latvian Artists Association. In 2000, she received MA degree at the Art Academy of Latvia, and she has been on the board of Latvian Artists Association (1999 – 2005; 2008 – 2013). The graphic artist took part and worked in the field of Latvian art by actively arranging and participating in exhibitions as well as working in the civic organization "Grafikas kamera" [Graphic Art Chamber], and was also head of the etching studio of the Latvian Artists Union.

Along with her creative work she did pedagogical work by being a lecturer at the Art Academy of Latvia from 1995 to 2003 and at the Christian Academy of Latvia since 1995. The artist is also socially active: she leads and coordinates projects ("The face of Graphic Art", "Getting over the Plane", "The Strong Water") aimed at attracting and rousing interest, as well as educating a wide audience of public in the field of graphic techniques.

Eva Rotčenkova, Art Critic

Usually creative work begins with an idea. Despite the fact that I continue experimenting with different possibilities provided by techniques, looking for new means of expression among all the multiformity of graphic techniques, etching remains the closest to me. Though it is one of the most complicated and labor-consuming graphic techniques, it attracts by its esthetic qualities and charm. Like a good, matured wine, in

the long run etching only gets better and against the background of today's rational approach becomes more enjoyable.

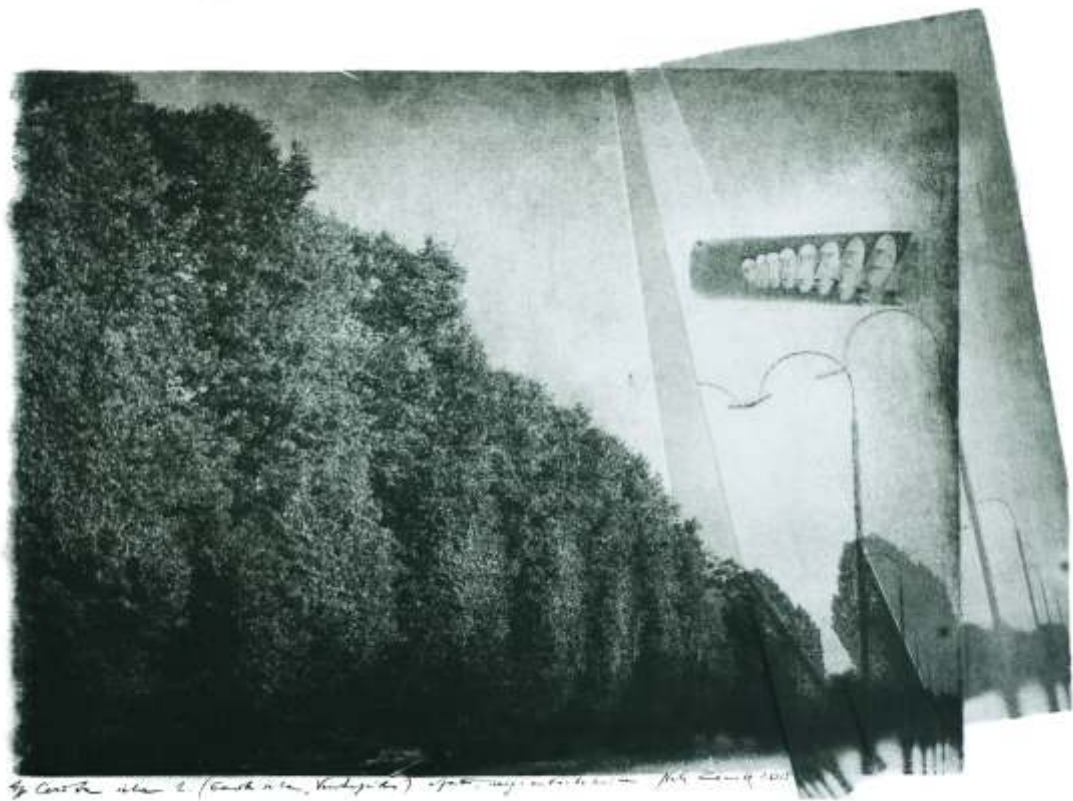
In 2010, the society of etching artists "Etching Art Guild" was founded in Riga. This technique unites etching artists and simultaneously shows how different the authors may be – each with his own inimitable style.

Before beginning a work in the material, time for developing the idea is needed. The plate is prepared mechanically, but then the technical-chemical process follows, on which the end result at creating a cliché-plate depends. The plate serves for preparing prints on paper. The whole process and the printing process as well are handiwork. This work is creative, full of fortuity moments and surprise. Quite often, the initial ideas fail to materialize, but if something turns out to be different, it does not imply that it is worse. During the process of printing, color, too, brings its own fresh winds, and the process is always like an exciting experiment.

Monotype used on a cliché made in a deep print technique helps to create the effect of the presence of multidimensional environment. Every copy is unique. In frequent experiments with the techniques based on photogravure principle the author's technique called *Neig* was crystallized. Combining different types of graphics and a professional conviction with an added permissible fortuity moment create the opportunity for "the new blood" to circulate and flow into works asking for a creative continuation.

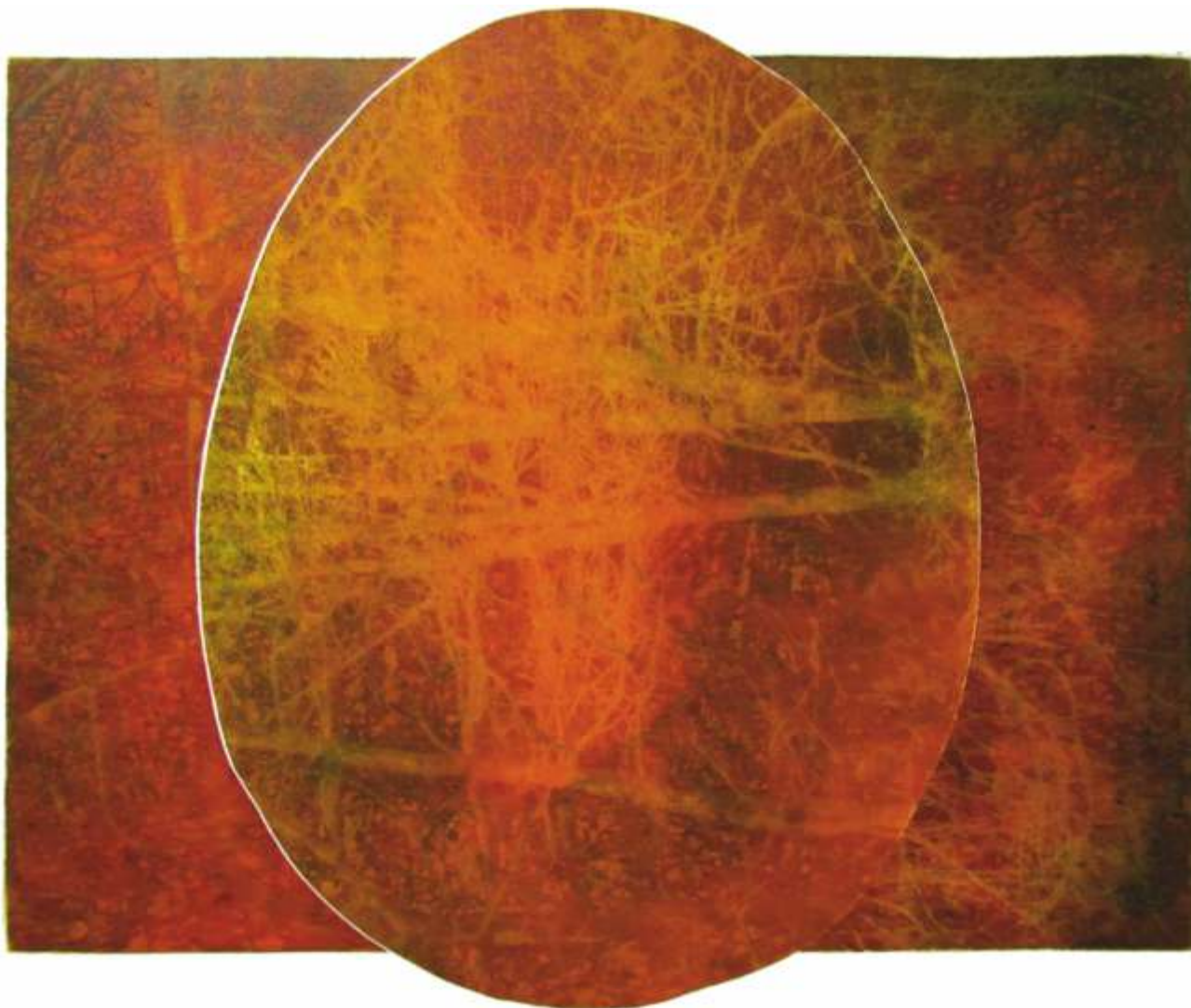
Loyalty to the technique of etching, which opens up the opportunity "to go through" innumerable planes required by a hard but fascinating process of work, toughens you during the purposeful aspiration for harmony and coherence in oneself and round oneself. With time, the number of "overpowered" planes in my life grows; they accumulate under the wing of the past. There is a field of larger and smaller zinc plates behind me, which like a protective metal shield with etched signs of time on it, is guarding the truth of its moment. Etching with its own regulations, laws and whims as the way searching for the cognition of oneself begins with a visualization of an idea and continues crossing the borders of the plane. This is the kind of art where the invisibility makes long and hard way before it comes out. I would like to say that I live in a plane trying to convince myself and others that it is not the plane still...

Nele Zirnīte, artist, guild master of "Etching Art Guild"

CERĪBU IELA / HOPE STREET

oforts, neig - autortehnika / etching, neig - author's technique, 57 x 68, 2015

ORIGIN

monotipija, neig - autortehnika / monotype, neig - author's technique, 62 x 65, 2015

FĀZE / PHASE

oforts / etching, 32 x 15, 2014

CITAS DEBESIS / ANOTHER SKY / oforts, akvatinta / etching, aquatint, 14 x 12, 2012

ŠĶĒRES / SCISSORS / oforts, akvatinta / etching, aquatint, 9 x 10, 2012

GĀJĒJI RUDENĪ / ATTENDEES AUTUMN / monotipija, neig - autortehnika / monotype, neig - author's technique, 50 x 65, 2013

RUDENS ĒNAS / AUTUMN SHADOWS

monotipija, neig - autortehnika / monotype, neig - author's technique, 50 x 65, 2014

MIRIÁDES 4 / MYRIAD 4

oforts, sausā adata, neig - autortehnika / etching, dry point, neig - author's technique, 50 x 65, 2014

IZTURĪBA / RESISTANCE / neig - autortehnika, mecotinta / neig - author's technique, mecotint, 50 x 65, 2014
AIZ LIETUS / BEHIND RAIN / neig - autortehnika, akvatinta / neig - author's technique, aquatint, 50 x 65, 2014

ORIGIN (ZELTA PĻAVA) / ORIGIN (GOLD MEADOW)

aukstā adata, akvatinta, neig - autortehnika / dry point, aquatint, neig - author's technique, 50 x 65, 2015

PASTAIGA PA ŪDENI / WALK ON WATER

oforts, akvatinta / etching, aquatint, 25,5 x 60, 2010

ATSPULGS / REFLECTION / monotipija, neig - autortehnika / monotype, neig - author's technique, 50 x 65, 2015
NEMIERS / UNREST / oforts / etching, 9 x 10, 2015

Dzidra Ezergaile. Saules dziesma

*Saulīt', mana māmuliņe,
Abas vienu labumiņu:
Saulīt' mana sildītāja,
Māmiņ' mana žēlotāja.*

(Latviešu tautasdziesma)

Dzidra Ezergaile (1926-2013) – maza auguma, smalkas ķermeņa uzbūves sieviete ar gadu nestas saliektu muguru, taču vienmēr labsirdīgu, sirsnīgu un patiesu smaidu un mirdzošu skatienu apveltīta – viņa piederēja pie mākslinieku paaudzes, kas uzplauka sarežģītajos pēckara gados. Māksliniece aizvadīja garu, interesantu un radoši piesātinātu mūžu, izturot ne mazums pārbaudījumu, spītīgi un mērķtiecīgi veltot sevi mākslai.

Pēc Rīgas 2. vidusskolas beigšanas Dzidra Ezergaile iestājās Latvijas Universitātes Arhitektūras fakultātē, kur studēja trīs gadus, līdz 1951. gadā fakultāte tika pievienota Inženierzinātņu fakultātei (vēlāk to atjaunoja). Nevēloties turpināt mācības pie inženieriem, viņa pārgāja mācīties uz Grafikas nodaļu Latvijas Mākslas akadēmijā, kas jau studiju sākumā bijis padomā kā rezerves variants, ja nebūtu uzņemta arhitektos. Studijas akadēmijā bija jāsāk no pirmā kursa, lai varētu apgūt visas grafikas tehnikas. Tūlīt pēc akadēmijas beigšanas tika piedāvāts darbs žurnāla „Padomju Latvijas Sieviete” redakcijā par noformētāju, ko māksliniece arī godam pildīja līdz pat pensijai. Tomēr katru brīvo brīdi ārpus oficiālā darba laika Dzidra Ezergaile pavadīja radot grafikas darbus galvenokārt oforta, kokgriezuma un linogriezuma tehnikās. Mākslinieces darbi ir atrodami daudzās muzejā un privātajās kolekcijās.

Darbu centrālais vadmotīvs ir daba, kas izteikta caur tautas dziesmām un sentēvu dabas izjūtu. Neskatoties uz padomju gados valdošo sociālistiskā reālisma metodi, kas paģērēja visiem māksliniekiem slavināt padomju cilvēku laimīgo dzīvi, Ezergaile šiem standartiem nekad nepakļāvās, radot patvērumu Latvijai tautas senatnes mantojumā, poētiskajā dabas izjūtā, kas lielākoties realizējās ainavās un klusajās dabās.

“Borisam Viperam [1888–1967; mākslas vēsturnieks] latviešu mākslai bija speciāls apzīmējums – teiksmainais reālisms. Tas pastāv vēl šodien. To nevar izdzīt, jo tas ir mūsu asinīs.(..) Visa pamatā latviešiem bija darbs. Vajadzēja aizmirsties, tāpēc dziedāja. (..)

Vasarās es dzīvoju laukos. Tikai divas ziemas dzīvoju laukos. Purvīti es redzēju savā bērībā – ainava. “Teiksmainais” – tāpēc, ka mūsu mitoloģija jāzina. Skalbe vēlāk rakstīja savas pasakas, izstudējis tautas pasakas. Tā tradīcija ir ieprogrammēta.”

No Evas Rotčenkovas sarunas ar Dzidru Ezergaili; 2008.05.26

Tautas dziesmās izteiktā latviskā poētika un Saule kā mātišķās mīlestības, gaismas un siltuma un dzīvības uzturētājas simbols bieži ir bijis centrālais tēls mākslinieces darbos, kam raksturīga stingra, racionāla līniju ritmika, un darbu kompozīcijas liek manīt Dzidras Ezergailes arhitektoniskās domāšanas pamatus. "Dziesmas ritmi", "Saulītē", "Saules loki", "Saules ceļš", "Aka", "Dzirnava", "Folkloras motīvs" ir daži nosaukumi, kas atspoguļo mākslinieces teiksmaino domāšanu, priekšplānā izvirzot latviskās identitātes apzināšanos caur tautasdziesmu vienkāršajiem arhetipiskajiem tēliem. Māksliniecei šī izteiksmes un domāšanas forma piemita organiski, kopš agras bērnības, kad vasaras tika pavadītas pie dabas, vērojot tās ritmus, ieklausoties putnu dziesmās, vēju šalkoņā, ūdens šļakatās un ar siltajiem saules stariem uzņemot dabas mīlestību un enerģiju, ar kuru savukārt dalīties ar citiem līdz pat mūža noslēgumam.

Sentēvu dzīves ziņa, kas caur tautasdziesmām nodota no paaudzes paaudzē kā kolektīvās arhetipiskās apziņas apkopojums, saglabā saikni ar mūžību. Noreducētas līdz vienkāršām formām (saule, mēness, zvaigznes, ūdens, aka, cilvēks, koki), šīs dziļās zināšanas vizualizējušās mākslinieces darbos, ļaujot arī darbu skatītājam pietuvoties senlatviešu mitoloģijai, kas nav vien tautas pasakas un teikas, bet gan vispārcilvēcisku vērtību iemiesojums.

Izstādes kuratore, mākslas zinātniece Eva Rotčenkova.

Dzidra Ezergaile. The song of the sun

Dzidra Ezergaile (1926-2013) – a small, thin woman of very delicate build with a back bent by the load of years, but always wearing a good-natured, sincere and warm smile and having a radiant glance – she belonged to the generation of artists who prospered during the complicated post-war years. The artist went through a long, interesting and creative life, facing a lot of challenges and difficulties, but stubbornly and purposefully devoting herself to art.

After graduating from Riga Secondary School No 2, Dzidra Ezergaile entered the Faculty of Architecture at the University of Latvia, where she studied for three years until in 1951 the faculty was joined to the Faculty of Engineering (later, though, it was reinstated again). As she did not wish to study with engineers, she entered the department of graphic art at the Art Academy, which as a reserve variant (if she had not been enrolled in the faculty of architecture) she had had in mind since the very beginning of her studies. In order to acquire all techniques in graphic art, she had to start her studies in the academy as a 1st-year student again. Just after the graduation from the academy she was offered a designer's job in the editorial office of the journal "Padomju Latvijas Sieviete", and she had meritoriously done it until she retired. However, every free minute Dzidra Ezergaile could find out of the official working hours was spent on creating graphic art works, basically in the techniques of etching, wood-cut and linocut. Works created by the artist can be seen in many museum and private collections.

The central leitmotif of her works is nature expressed through folk songs and forefathers' sense of nature. Despite the fact that the method of socialist realism prevailing in the Soviet times demanded of all artists to glorify the happy life of Soviet people, Ezergaile never complied with these standards, taking refuge in the heritage of the ancient times of the Latvian nation, in the poetic sense of nature which in most cases materialized as landscapes and still lives.

"Boriss Vipers [1888 – 1967; art historian] had a special name for Latvian art – legendary realism. It still exists even today. You cannot get rid of it, because it is in our blood. (..) For the Latvians, everything was based on work. You had to forget about many things, therefore people were singing. (..) In summers I lived in the countryside. I lived only two winters in the country. I saw

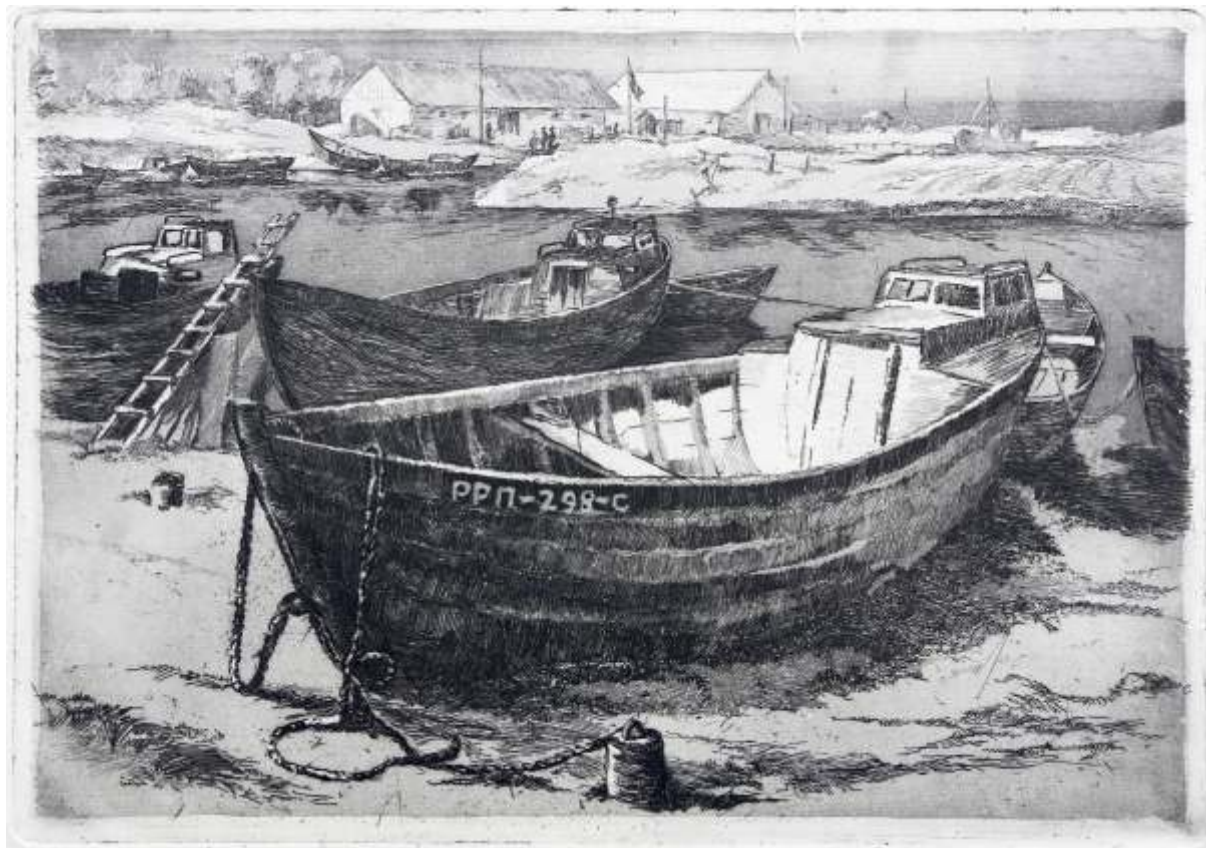
Purvītis in my childhood – a landscape. "Legendary" – because you have to know your mythology. Later, having studied folk fairy-tales, Skalbe wrote his own fairy-tales. That tradition is pre-programmed."

*From Eva Rotčenkova's interview with Dzidra Ezergaile;
2008/05/26*

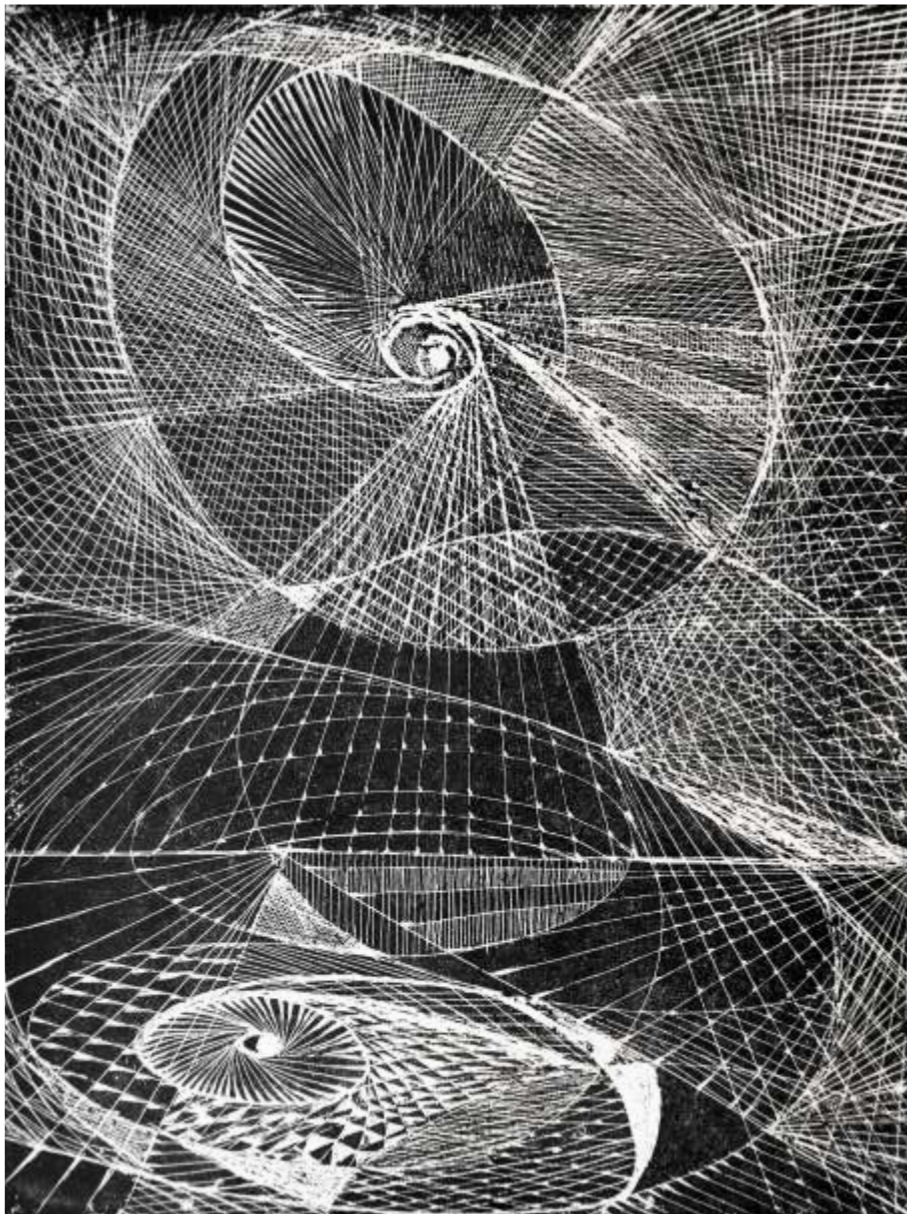
The poetics expressed in folk songs and the Sun as a symbol of motherly love, light, warmth and supporter of life have often been the central images of artist's works, typically having strong, rational rhythm of lines and compositions which remind us of the foundations of Dzidra Ezergaile's architectonic thinking. "Song Rhythms", "The Little Sun", "The Circles of the Sun", "The Sun's Way", "A Well", "A Mill", "Folklore Motifs" – are a few titles reflecting the artist's legendary thinking, moving to the foreground the awareness of Latvian identity through the simple archetypical images of folk songs. This form of expression and thinking had been organic for the artist since her early childhood when she spent summers close to nature observing its rhythms, listening to birds' songs, sounds of the wind, splashing of water, and from the warm sunrays receiving love and energy of the nature, which, in her turn, she could share with others till the very end of her life.

The forefathers' life wisdom, passed down from generation to generation through folk songs as the summary of collective archetypical consciousness, keeps strong ties with eternity. Reduced to simple forms (the sun, moon, stars, water, a well, people, trees) this deep knowledge has been visualized in artist's works, enabling a viewer to come closer to the ancient Latvians' mythology which is not the embodiment of folk fairy-tales and legends only, but rather the embodiment of general human values.

Exhibition curator, art critic Eva Rotčenkova

SKULTES ZVEJNIEKU OSTA / FISHERMEN PORT IN SKULTE
oforts / etching, 30,5 x 21,5, 1952

GAISMAS LOKI / LIGHT CIRCLES

oforts, augstspiede / etching, letterpress, 15,5 x 21, 1971

AINAVAS RITMI / LANDSCAPE RHYTHMS
oforts, augstspiede / etching, letterpress, 14 x 16, 1977

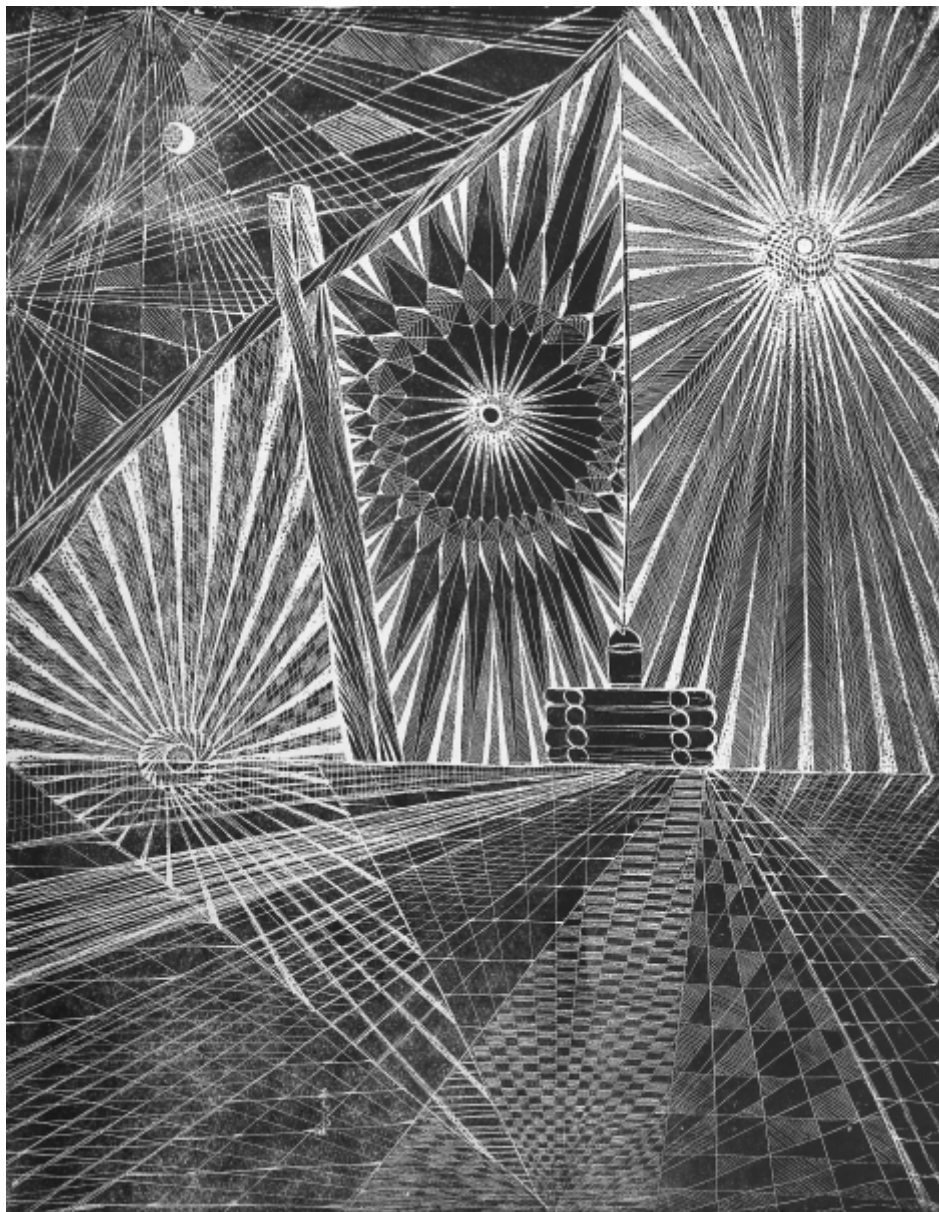

CEĻŠ UZ VARDZIJU / ROAD TO VARDZIA / augstpiede / letterpress, 19 x 15, 1967
CEĻI UN TAKAS / ROADS AND TRAILS / augstpiede / letterpress, 16 x 14, 1967

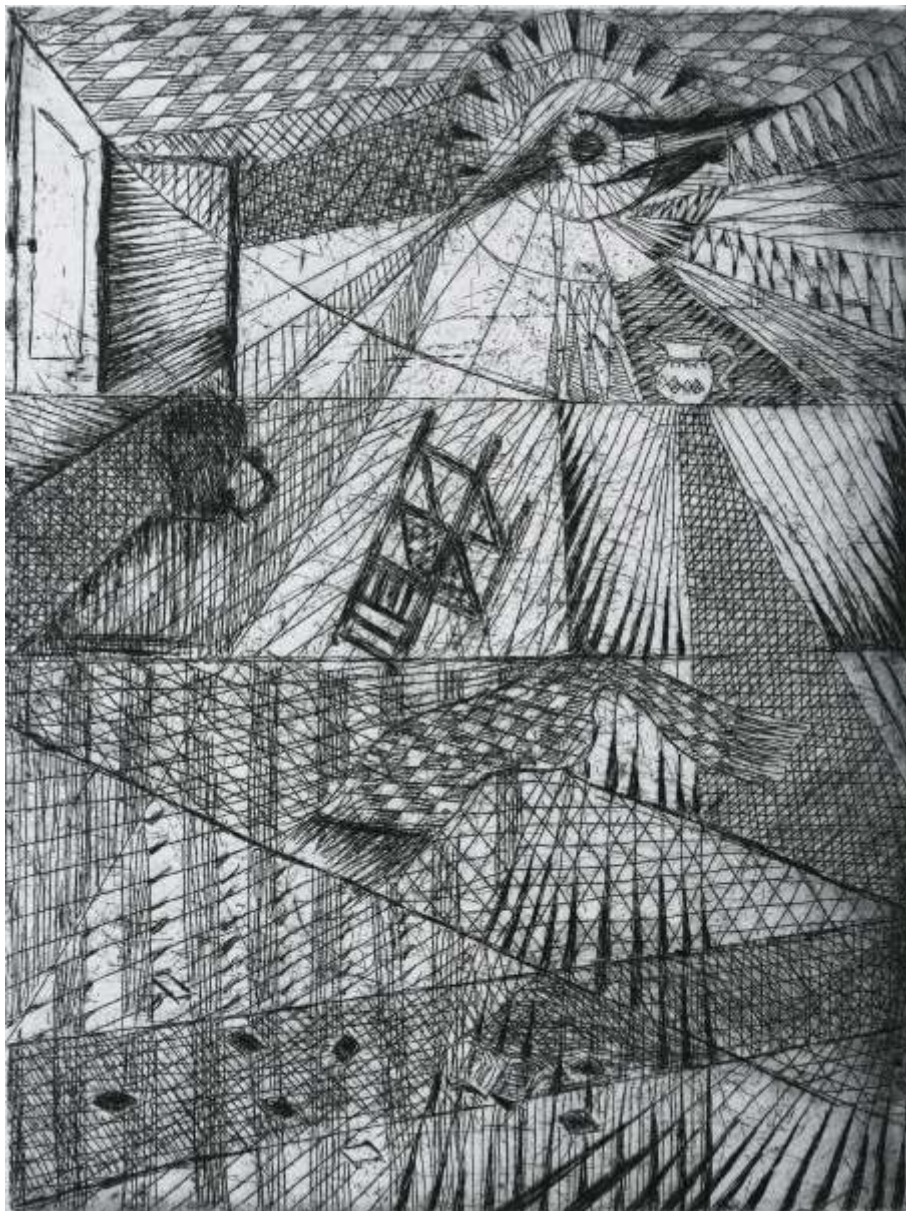
SAULES LOKI / SUN CIRCLES

augstspiede / letterpress, 60 x 50,5, 20.gs. 60.-70. gadi / 60's - 70's of 20th cent.

FOLKLORAS MOTĪVS / FOLKLORE MOTIF

autortehnika, augstspiede / author's technique, letterpress, 64,5 x 50, 1970

DISHARMONIJA / DISHARMONY
oforts / etchnig, 39,5 x 29,5, 2010

PRET VĚTRU / AGAINST STORM
augstpiede / letterpress, 14 x 14, 1966

KUĢĪTIS / SHIP

oforts / etching, 14 x 19,5, 1952

STIPRAIS ŪDENS. Oforta Ģildei - 5
Nele Zirnīte. ORIGIN
Dzidra Ezergaile. Saules dziesma

STRONG WATER. Etching Art Guild – 5
Nele Zirnīte. ORIGIN
Dzidra Ezergaile. The song of the sun

izstāde Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā no 17.11.2015. - 17.01.2016.
exhibition in Daugavpils Mark Rothko Art Centre from November 17, 2015 till January 17, 2016.

redaktors / editor - Valentīns Petjko
teksts / text - Eva Rotčenkova, Nele Zirnīte
foto / photo - Baiba Priedīte, Eva Rotčenkova, Jegors Rostovs
dizains / design - Elīna Locika, Nele Zirnīte
tulkojums angļu valodā / translation to English - Bronislava Kalniņa

Uz vāka - Jegora Rostova fotogrāfija
On cover - Jegor Rostov photography

www.ofortagilde.lv
www.nelezirnite.com

izdevējs / publisher - Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs
www.rothkocenter.com
www.rotkocentrs.lv
iespiests / printed - Dardedze Hologrāfija

ISBN: 978-9934-535-20-8